

GELENEKSEL OYUN VE GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARININ EĞİTİM-ÖĞRETİM PROGRAMLARINDAKİ YERİ

THE PLACE OF TRADITIONAL GAMES AND TRADITIONAL CHILDREN'S GAMES IN EDUCATIONAL PROGRAMS

Hüseyin Fatih KÜÇÜKİBİŞ¹-Burhan ÖZKURT²-Halef SİRKECİ³-Olca ÖZTÜRK⁴

Öz

Eğitim sistemi içerisinde geleneksel oyunların ve geleneksel çocuk oyunlarının mevcut yerinin betimlenmesi araştırmacıların ve eğitim yürütücülerinin yapacakları değerlendirmeler için önemli görülmektedir. Bu çalışma, geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarının okul öncesi eğitim programı ile ilköğretim, ortaokul, ortaöğretim beden eğitimi ve spor öğretim programları içerisindeki yerinin incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada eğitim-öğretim programlarının incelenmesi ile elde edilen bulguların alan yazınla birlikte değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Araştırmada alan yazın taraması yapılmış ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Veri toplamak üzere ulusal ve uluslararası veri tabanlarından faydalanılmıştır. Araştırmada, 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar), 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar), 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) içerisinde geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin veriler elde edilmiştir. “Geleneksel”, “Oyun”, “Çocuk ve oyun”, “Geleneksel oyun”, “Geleneksel çocuk oyunları” anahtar kelimeleri ile taramalar yapılmış ilgili sonuçlar değerlendirmeye alınmıştır. Çalışma neticesinde; bu programlarda yer alan toplam 435 kazanımdan yalnızca 8 kazanımın geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarını içerdiği sonucuna ulaşılmıştır. Zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal kazanımlar sunan geleneksel oyunlara ve geleneksel çocuk oyunlarına eğitim-öğretim programlarında daha fazla yer verilmesi, eğitim planlayıcılarına ve eğitim yürütücülerine önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel, Oyun, Çocuk, Eğitim-Öğretim Programları

Abstract

The description of the current place of traditional games and traditional children's games in the educational system is considered important for the assessments of researchers and educational administrators. This study was prepared to examine the place of traditional games / traditional children's games in the preschool education program and elementary, middle school, High school physical education and sports education Curriculum. The research aimed to evaluate the results obtained by examining the education and training programs with the field article. The literature was reviewed in the research, and the document analysis method was used. National and international databases were used to collect data. The data on traditional games/traditional children's games were obtained within the classrooms 2013 Preschool Education Program, the 2018 Physical Education and Game Lesson Curriculum (1-4. Classes), the 2018 Physical Education and Sports Course Curriculum (5-8. Classes), and the 2018 High School Physical Education and Sports Course Curriculum (9-12). The keywords: “Traditional”, “Game”, “Child and game”, “Traditional game”, and “Traditional children's games” were scanned and the relevant results were evaluated. As a result of the study, it was concluded that out of the total 435 achievements included in these programs, only 8 achievements include traditional games/traditional children's games. It is recommended that traditional games and traditional children's games that offer mental, physical, social and emotional gains be given more space in educational programs for educational planners and educational administrators.

Keywords: Traditional, Game, Children, Educational Programs

¹ Doç. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, hfatihkucukibis@gmail.com, Orcid: 0000-0002-3973-2837

² Arş. Gör., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, burhanozkurt@cumhuriyet.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9745-9624

³ Yük. Lisans Öğrencisi, Milli Eğitim Bakanlığı, halefsirkeci@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4735-0548

⁴ Yük. Lisans Öğrencisi, Milli Eğitim Bakanlığı, bsylcy@gmail.com, Orcid: 0000-0003-3910-4758

Makale Türü: Derleme – Geliş Tarihi: 17.07.2021 – Kabul Tarihi: 4.06.2022

DOI:10.17755/esosder.972845

Atf için: Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 2022;21(83): 1421-1436

1. GİRİŞ

Oyun, farklı tanımlarla ifade edilmekle beraber, geçmişten günümüze varlığını sürdürmeyi başaran bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Oyun, genel olarak özelliklerine göre belirlenmiş kurallar dâhilinde, bireysel ya da gruplar halinde sürdürülen zihni, bedeni ve duyuşsal yetenekleri geliştiren eğlenceli faaliyetler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Mesleki Eğitim ve Öğretim Sistemini Güçlendirme Projesi, 2006). Oyun; eğlenme, haz duyma, zevk alma gibi duyuşsal özelliklerine ek olarak çocukların, deneyim kazanma, bir etkinliğe etkin bir şekilde katılma, yaparak yaşayarak öğrenme, araştırma ve keşfetme gibi becerilerini de geliştirmektedir. Oyunun bireye bu kazanımları sunmasının yanında, çocuğun sosyalleşmesine katkı sağladığı da bilinmektedir (Çelik ve Şahin, 2013). Ayrıca oyun, öğrenim çağındaki çocukların var olan bilgi, beceri ve yeteneklerini ortaya çıkarmaya da yardımcı olmaktadır. Çocukların oyun sayesinde öğrenmeye karşı ilgi ve olumlu tutum geliştirdikleri gözlenmektedir (Sevinç, 2009).

Çocukların oyun esnasındaki hareketliliği, kan akışlarının artmasına neden olurken birçok organın gelişimine katkı sağlamaktadır (Çamlıyer ve Çamlıyer, 1997; Kuru ve Köksalan, 2012). Oyun içerisindeki bu hareketlilik kas, kemik ve eklem yapılarının gelişimini de desteklemektedir. Oyunlar ile fiziksel olarak etkin olan çocuklar, aynı zamanda sahip oldukları enerjiyi tüketerek bedenlen ve ruhen rahatlama elde ederler (Ulutaş, 2011). Böylece çocuklar fiziksel gelişimlerine ek olarak psikolojik olarak da iyileşme yaşarlar. Oyunlarla çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimleri ile birlikte zihinsel olarak da gelişimlerine etki edilmesi söz konusudur. Zekâ gelişimini etkileyen birçok etmen gibi oyunun da önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Oyun, çocuğun problemlere bakış açısını genişleterek zihinsel farkındalığını artırmakta, yaratıcılığını ve sorunları çözme becerisini de geliştirmektedir (Devecioğlu ve Karadağ, 2016). Zihinsel gelişimine olumlu etkiler sunan oyunun, bu sayede çocuğun sosyal becerilerine katkı sunacağı da düşünülebilir.

İnsan, sosyal bir varlık olması sebebi ile çevresinde yer alan diğer bireylerle etkileşim içerisindedir. Buna bağlı olarak içinde yaşadığı toplumda belirli roller de üstlenmektedir. Bireyin rol kazanımı çocuk yaşlarda başlamakta ve oyun içerisinde üstlenilen farklı roller ile hayatı boyunca sürdüreceği rollerin de gereklerini yerine getirebilme adına tecrübeler edinmektedir (Budak, 2016). Böylece oyunlar aracılığı ile kültür aktarımını ve kültürel zenginliğini artırmak için de fırsatlar elde edilebilmektedir. Kültürel zenginlik, o kültürü oluşturan unsurların çeşitliliğine ve ne kadar korunabildiğine bağlıdır. Bu unsurlardan biri olan oyunlar ise onları oynayanlar tarafından bizzat korunmuş ve gelecek nesillere aktarılmıştır. Geçmişten günümüze ulaşabilen geleneksel çocuk oyunları, çocuklar tarafından oynanırken dönemin özelliklerinin öğrenilmesi ile sonraki nesillere dönük kültür aktarımının da temelini oluşturmaktadır (Özyürek, Şahin ve Gündüz, 2018).

Geleneksel oyunların kuralları örf, adet gibi yazısız olarak belirlenmiş genel yargıları içeren değerlere dayanmaktadır (Kacar, 2020). Geleneksel çocuk oyunları, ortaya çıkmış oldukları toplumun sahip olduğu kültür ve yaşanan coğrafi yapının getirdiği değişiklikler gibi barındırdığı özellikler bakımından birbirinden farklıdır. Fakat dönemin genel yargılarının çocuklara aktarımı yönünden aynı özelliklere sahiptir (Sümbüllü ve Altınışık, 2016). Bu yargılar ile birlikte toplumun gelenek ve göreneklerinin aktarımını da sağlayan geleneksel oyunların ve geleneksel çocuk oyunlarının, çocukların gelişimine doğrudan etki ettiği de söylenebilir.

Toplumun yapı taşlarından biri olan çocuk, oyun ile çevresiyle etkileşimde bulunarak topluma ait normları öğrenmeye başlar (Senemoğlu, 1994). Çocuk, oyun içerisinde üstlenmiş olduğu roller ile gerçek hayatta karşılaştığı problemler arasında bağ kurmayı, öğrenmiş olduğu yeni bilgiler ile problemleri çözmeyi, kendisini ve çevresini keşfetmeyi de öğrenir

(Koçyiğit, Tuğluk, ve Kök, 2007). Bu nedenle, eğitim sistemi içerisinde oyundan yararlanmak şüphesiz ki kaçınılmazdır. Oyunlar ile gerçekleşecek öğrenmelerin kalıcı ve etkin olması da söz konusudur. Çünkü çocuk, oyun içerisinde tüm duyarlarını kullanarak öğrenmeyi gerçekleştirmektedir (Uskan ve Bozkuş, 2019). Bu bakımdan geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunları ile yaparak ve yaşayarak öğrenen çocuk; sosyal davranışlarına ilişkin bilgi ve becerilerini içselleştirerek daha kalıcı ve doğal bir şekilde öğrenebilir.

Geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarından elde edilecek fayadalar, bu konuda yapılacak araştırma ve uygulamala çalışmalarına olan ihtiyacıda ortaya koymaktadır (Başal, 2007; Esen, 2008). Türkiye’de gerçekleştirilmiş bir çok çalışmada, bu oyunların, çocukların sosyal becerilerine ve kültürel gelişimlerine olumlu katkılar sunduğu belirtilmektedir (Aypay, 2016; Baran ve Erdogan, 2007; Eke, 2021; Girmen, 2012; Kabadayı, 2016; Temiz, 2015). Çocukların sosyalleşmesi, kültürlerini tanımaları ve eğitimlerinde, geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarının önemli görevler üstlendiğini ifade eden, farklı ülke ve farklı kültürlerde gerçekleştirilmiş çalışmalar da bulunmaktadır (Ajila ve Olowu, 1992; Mawere, 2012; Ruth, 2014; Soileau, 2002; Taheri ve Chahian, 2015). Bu çalışmalar neticesinde ortaya çıkan yaklaşımlar, tüm kültürlerde geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarından faydalanılmasının, sosyal-kültürel ve eğitsel bir ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Eğitim-öğretim sürecinde yer alan öğrencilere, geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin kazanımların eğitim-öğretim programları aracılığı ile aktarılması ise öğrencilerin öğrenmelerine ve gelişimlerine olumlu katkılar sağlaması bakımından önemli görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarının, eğitim-öğretim programları (müfredat) içerisindeki yerinin incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunları ile ilgili eğitim-öğretim programlarının incelenmesi ile elde edilen bulguların, alan yazınla birlikte değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada döküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Döküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Araştırma kapsamında tarama ve döküman incelemesi ile değerlendirmelere yer verilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma yöntem bakımından döküman analizi yöntemi ile sınırlandırılmıştır. Ayrıca araştırma; 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. sınıflar), 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. sınıflar) ile 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. sınıflar) olmak üzere “en son hazırlanmış” eğitim-öğretim programları ile sınırlandırılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında, *2013 Okul Öncesi Eğitim Programı*, *2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar)*, *2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar)* ve *2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar)* incelenerek geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin veriler elde edilmiştir. Araştırma süreçlerinde “*Geleneksel*”, “*Oyun*”, “*Çocuk ve oyun*”, “*Geleneksel oyun*” ve “*Geleneksel çocuk oyunları*” anahtar kelimeleri ile taramalar yapılmış, ilgili sonuçlar değerlendirmeye alınmıştır.

3. BULGULAR ve YORUMLAR

Eğitim-öğretim programlarında, geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarının yerine ilişkin inceleme neticesinde elde edilen bulgular bu bölümde paylaşılmıştır.

Araştırmada kapsamında yer alan, okul öncesi dönemdeki çocuklar için hazırlanmış, 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı “*Bilişsel Gelişim*”, “*Dil Gelişimi*”, “*Sosyal Duygusal Gelişim*” ve “*Motor Gelişim*” olmak üzere dört (4) gelişim alanı ve “*Öz bakım Becerileri*” temel alınarak tasarlanmıştır (MEB, 2013). 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) ise “*Hareket Yetkinliği*” ve “*Aktif ve Sağlıklı Hayat*” öğrenme alanları üzerine tasarlanmıştır. Herbir öğrenme alanı da üçer alt öğrenme alanından oluşmaktadır. “*Hareket Yetkinliği*” öğrenme alanının alt öğrenme alanlarında, “*Hareket Becerileri*”, “*Hareket Kavramları ve İlkeleri*”, “*Hareket Stratejileri ve Taktikleri*” yer almaktadır. “*Aktif ve Sağlıklı Hayat*” öğrenme alanında ise “*Düzenli Fiziksel Etkinlik*”, “*Fiziksel Etkinlik Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri*”, “*Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz*” alt öğrenme alanları bulunmaktadır (Tablo 2). 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar)’nda, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) içerisinde bulunan “*Hareket Kavramları ve İlkeleri*” dışındaki tüm öğrenme ve alt öğrenme alanları aynı şekilde yer almaktadır. “*Hareket Kavramları ve İlkeleri*” alt öğrenme alanı yerine ise “*Hareket Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri*” alt öğrenme alanı getirilmiştir (Tablo 3). 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Ders Öğretim Programı (9-12. Sınıflar)’nda da ortaokul öğretim programında yer alan öğrenme alanları ile alt öğrenme alanlarının aynı şekilde yer aldığı ancak “*Aktif ve Sağlıklı Hayat*” öğrenme alanına “*Spor Bilinci ve Organizasyonları*” alt öğrenme alanının eklendiği Tablo 4’de görülmektedir (MEB, 2018a; 2018b; 2018c).

2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) ve 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8.Sınıflar) içerisinde yapılan taramalarda “*Geleneksel çocuk oyunları*” ifadesi ile kazanımlarının olduğu, 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12.Sınıflar)’nda ise “*Geleneksel oyun*” ifadesi ile kazanımların olduğu tespit edilmiştir (MEB, 2018a; 2018b; 2018c). 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’na ait kazanımlarda ise “*Geleneksel oyun*” ve “*Geleneksel çocuk oyunları*” ifadesine rastlanılmamıştır (MEB, 2013).

2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Programı (1-4. Sınıflar), 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Programları (5-8. Sınıflar) ile 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Programı (9-12. Sınıflar) içerisinde yer alan gelişim özellikleri, öğrenme alanları, alt öğrenme alanları ve kazanım dağılımları detaylı olarak incelenmiştir. Geleneksel oyunlara/ geleneksel çocuk oyunlarına ne düzeyde bu eğitim-öğretim programlarında yer verildiği ve kazanım dağılımları ise Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4, Tablo 5’de belirtilmiştir.

Tablo 1. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı gelişim özellikleri ve kazanımları

Gelişim Özellikleri	Toplam Kazanım
1.Bilişsel Gelişim	21
2.Dil Gelişimi	12
3.Sosyal ve Duygusal Gelişim	17
4.Motor Gelişim	5
5.Öz Bakım Becerileri	8
Toplam	63

Tablo 1’de 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’na ait gelişim özellikleri ve kazanım sayıları yer almaktadır. Bu gelişim özelliklerinin, Bilişsel Gelişim için 21, Dil Gelişimi için 12, Sosyal Duygusal Gelişim için 17, Motor Gelişim için 5, Özbakım Becerileri için 8 olmak üzere toplam 63 kazanımdan oluştuğu görülmektedir. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’na ait gelişim özellikleri ve kazanımların içerisinde, geleneksel oyunları ve geleneksel çocuk oyunlarını içeren hiç bir kazanımın olmadığı görülmüştür.

Tablo 2. 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) öğrenme - alt öğrenme alanları ve kazanımları

Öğrenme Alanları	Alt Öğrenme Alanları	Kazanımlar							
		1. Sınıf	GÇOK	2. Sınıf	GÇOK	3. Sınıf	GÇOK	4. Sınıf	GÇOK
1.Hareket Yetkinliği	Hareket Becerileri	5		9		8		5	
	Hareket Kavramları ve İlkeleri	4		3		1		3	
	Hareket Stratejileri ve Taktikleri	2		1		2		2	
	Düzenli Fiziksel Etkinlik	2		2		2		2	
2.Aktif ve Sağlıklı Hayat	Fiziksel Etkinlik Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri	8		10		13		19	
	Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz	3	1	3	1	3	1	4	1
	Toplam	24		28		29		25	

*GÇOK= Geleneksel Çocuk Oyunları Kazanımları

Tablo 2’de Geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin kazanımların, 1-4. sınıf düzeylerinin tamamında, “Aktif ve Sağlıklı Hayat” öğrenme alanının “Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz” alt öğrenme alanında 1’er hafta olarak yer aldığı, diğer öğrenme ve alt öğrenme alanlarında ise yer almadığı görülmektedir.

Tablo 3. 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) öğrenme - alt öğrenme alanları ve kazanımları

Öğrenme Alanları	Alt Öğrenme Alanları	Kazanımlar							
		5. Sınıf	GÇOK	6. Sınıf	GÇOK	7. Sınıf	GÇOK	8. Sınıf	GÇOK
1.Hareket Yetkinliği	Hareket Becerileri	7		8		8		5	1
	Hareket Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri	9		9		10		12	
	Hareket Strateji ve Taktikleri	2		2		1		1	
	Düzenli Fiziksel Etkinlik	1		1		2		2	
2.Aktif ve Sağlıklı Hayat	Fiziksel Etkinlik Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri	7		6		5		6	
	Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz	5	1	5		4		4	
	Toplam	31		31		30		30	

*GÇOK= Geleneksel Çocuk Oyunları Kazanımları

Tablo 3’de Geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin kazanımların, 5 ve 8. sınıf düzeylerinde 1’er hafta yer aldığı, diğer sınıf düzeylerinde hiç yer almadığı görülmektedir. 5. Sınıf düzeyinde yer alan geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin kazanımın “Aktif ve Sağlıklı Hayat” öğrenme alanının “Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz” alt öğrenme alanında olduğu, 8. Sınıf düzeyinde yer alan geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin kazanımın ise

GELENEKSEL OYUN VE GELENEKSEL ÇOCUK OYUNLARININ EĞİTİM-ÖĞRETİM PROGRAMLARINDAKİ YERİ

“Hareket Yetkinliği” öğrenme alanının “Hareket Becerileri” alt öğrenme alanında olduğu görülmektedir.

Tablo 4. 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) öğrenme - alt öğrenme alanları ve kazanımları

Öğrenme Alanları	Alt Öğrenme Alanları	Kazanımlar							
		9. Sınıf	GOK	10. Sınıf	GOK	11. Sınıf	GOK	12. Sınıf	GOK
1.Hareket Yetkinliği	Hareket Becerileri	8		9		4		4	
	Hareket Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri	12		11		11	1	11	1
	Hareket Stratejileri ve Taktikleri	2		2		2		2	
	Düzenli Fiziksel Etkinlik	2		2		1		2	
	Fiziksel Etkinlik								
2.Aktif ve Sağlıklı Hayat	Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri	6		5		6		5	
	Kültürel Birikimlerimiz ve Değerlerimiz	5		4		2		2	
	Spor Bilinci ve Organizasyonları	6		6		7		5	
Toplam		41		39		33		31	

*GOK= Geleneksel Oyun Kazanımları

Tablo 4’de geleneksel oyunlara ilişkin kazanımların, 11 ve 12. sınıf düzeylerinde 1’er hafta yer aldığı, diğer sınıf düzeylerinde hiç yer almadığı görülmektedir. Her iki kazanımın ise “Hareket Yetkinliği” öğrenme alanının “Hareket Kavramları, İlkeleri ve İlgili Hayat Becerileri” alt öğrenme alanında olduğu görülmektedir

Tablo 5. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018 Beden Eğitimi Oyun (1-4. Sınıflar), 2018 Beden Eğitimi Spor (5-8. Sınıflar), 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor (9-12. Sınıflar) öğretim programlarının içerisinde geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin kazanımlar

Eğitim-Öğretim Programları	Eğitim-Öğretim Kademeleri	Kazanım Sayısı (N)	Geleneksel Oyun/Geleneksel Çocuk Oyunlarını İçeren Kazanımlar	
			Frekans (f)	Yüzde (%)
2013 Okul Öncesi Eğitim Programı	OkulÖncesi	63	-	-
2018 Beden Eğitimi Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar)	1. Sınıf	24	1	4,17
	2. Sınıf	28	1	3,57
	3. Sınıf	29	1	3,45
	4. Sınıf	25	1	4
	Ara Toplam	106	4	3,77
2018 Beden Eğitimi Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar)	5. Sınıf	31	1	3,22
	6. Sınıf	31	-	-
	7. Sınıf	30	-	-
	8. Sınıf	30	1	3,33
	Ara Toplam	122	2	1,63
2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar)	9. Sınıf	41	-	-
	10. Sınıf	39	-	-
	11. Sınıf	33	1	3,03
	12. Sınıf	31	1	3,22
	Ara Toplam	144	2	1,38
Toplam		435	8	1,83

Tablo 5 incelendiğinde, 2013 Okul Öncesi Eğitim Programındaki 63 kazanımının içerisinde, geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarına ait hiçbir kazanımın bulunmadığı görülmektedir. İlkokul kademesinde yer alan 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar)'nda ise 1. sınıflarında toplam 24 kazanımdan 1 (%4,17), 2. sınıflarında 28 kazanımdan 1 (% 3,57), 3. sınıflarda 29 kazanımdan 1 (%3,45) 4. sınıflarda 25 kazanımdan 1 (%4) kazanımın geleneksel çocuk oyunlarını içerdiği görülmektedir. 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar)'ndaki geleneksel çocuk oyunlarının tüm kazanımlara oranının ise %3,77 olduğu görülmüştür. Ayrıca 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) incelendiğinde, 5. sınıflarda toplam 31 olan kazanımdan 1 (%3,22), 8. sınıflarda 30 kazanımdan 1 (%3,33) kazanımın geleneksel oyun/geleneksel çocuk kazanımın geleneksel oyunları içerdiği, 6 ve 7. sınıflardaki hiçbir kazanımın ise bu oyunları içermediği görülmektedir. 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) içerisinde bulunan 122 kazanımdan 2 kazanımın (%1,63) geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarını içerdiği anlaşılmaktadır. 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) içerisinde ise 11 ve 12. sınıflarda geleneksel oyunları içeren 1'er kazanım olduğu, 9 ve 10. sınıflardaki hiçbir kazanımın ise bu oyunları içermediği anlaşılmaktadır. 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar)'nda bulunan 144 kazanımdan 2 kazanımın (%1,38) geleneksel oyunları içerdiği anlaşılmaktadır. Ayrıca, 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018 Beden Eğitimi Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar), 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar), 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) içerisinde bulunan toplam 435 kazanımdan 8 kazanımın (%1,83) geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin kazanımları içerdiği görülmektedir.

4. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Eğitim-öğretim sistemi içerisinde yer alan dersler ve etkinlikler, öğretim programları (müfredat) doğrultusunda yürütülmektedir. Bu çalışma ile geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarının, eğitim ve öğretim programlarındaki yerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Güncel ve uygulanan eğitim-öğretim programları araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada, Türkiye'deki eğitim - öğretim sisteminde yer alan, 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar), 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8.Sınıflar) ve 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12.Sınıflar) içerisinde geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarının ne düzeyde yer aldığı incelenmiştir. Araştırma kapsamında yer alan 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, gelişim özellikleri ve kazanımlar bakımından incelenmiş, geleneksel oyunlar ve geleneksel çocuk oyunlarına bu programda hiç yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 1; Tablo 5). Buna ek olarak, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) ve 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) kazanımlarında, geleneksel oyun/ geleneksel çocuk oyunlarına ne düzeyde yer verildiği incelenmiş, 1-4. sınıf düzeyi ile 5 ve 8. sınıf düzeylerinde 1'er hafta bu oyunlara yer verildiği, 6 ve 7. sınıf düzeylerinde ise bu oyunlara hiç yer verilmediği tespit edilmiştir (Tablo 2; Tablo3). Ortaöğretim düzeyi için hazırlanmış 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) incelendiğinde ise, 11 ve 12. sınıflarda geleneksel oyunlara 1'er hafta yer verildiği 9 ve 10. sınıflarda ise bu oyunlara hiç yer verilmediği araştırma sonuçlarına yansımıştır (Tablo 4).

2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) ve 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) ait kazanımların, geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunları ile ilgili kazanımlara olan oranlarına bakıldığında, bazı sınıflarda %3,22 ila % 4,17 arasında yer verildiği, bazı sınıflarda ise bu oyunlara hiç yer

verilmediği görülmüştür. 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) incelendiğinde, 11 ve 12. sınıf kazanımlarında geleneksel oyunlara %3,03 ve %3,22 oranında yer verildiği, diğer sınıf düzeylerindeki kazanımlarda ise bu oyunlara hiç yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 5).

Eğitim-Öğretim programlarındaki kazanımların, geleneksel oyunlar ve çocuk oyunları ile ilgili kazanımlara oranları araştırma kapsamında detaylı olarak incelenmiştir. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programındaki 63 kazanımının içerisinde, geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin hiçbir kazanımın bulunmadığı görülmektedir. Araştırma sonuçları, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) içerisinde geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunları içeren kazanımlarının (4) tüm kazanımlara (106) oranının ise %3,77 olduğunu göstermektedir. Ayrıca ortaokul kademesinde yer alan 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) içerisinde bulunan 122 kazanımdan 2 kazanımın (%1,63) geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarını içerdiği anlaşılmaktadır. 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) içerisinde yer alan 144 kazanımdan ise, 2 kazanımın (%1,38) geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarını kapsadığı tespit edilmiştir. Araştırma ile 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar), 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) ve 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programları (9-12. Sınıflar) içerisinde bulunan toplam 435 kazanımdan yalnızca 8 kazanımın (%1,83) geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin kazanımları içerdiği sonucuna varılmıştır (Tablo 5).

Turan vd. (2020), geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin öğretmen görüşlerine başvurdukları ve bu oyunların eğitsel faydalarını belirttikleri çalışmalarında, eğitimin her kademesinde geleneksel çocuk oyunlarının kullanılması gerekliliğine vurgu yapmışlardır. Albayrak (2019) ise ilkökul müfredatındaki Beden Eğitimi ve Oyun dersinde kullanılan “Oyun Oynuyorum Derleme Kitapçığı” ile ilgili öğretmen görüşleri ile yaptığı çalışmada, geleneksel çocuk oyunlarının uygulanışına eleştiri getiren görüşleri paylaşmış ve bu oyunlara daha fazla yer verilmesi gerektiğini bildirmiştir. Ayrıca Türkiye’de yapılan bir çok çalışmada, geleneksel çocuk oyunlarından elde edilecek eğitsel faydalar ortaya konulmuştur (Öz Pektaş, 2017; Savaş ve Gülüm, 2014; Sümbüllü ve Altınışık, 2016). Türkiye dışında farklı ülkelerde de geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarının, eğitim süreçlerinde kullanılmasının önemi üzerinde durulan çalışmalar mevcuttur (Mat Nayan ve Kun, 2019; Yuan-Ling, 2009). Bayeck (2017) çalışmada, Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Avrupa ülkelerinde etkin olarak kullanılan geleneksel çocuk oyunlarının, eğitim potansiyeli üzerinde durmuş, Afrika’daki eğitim sistemlerinde de kendi kültürlerine ait geleneksel oyunların kullanılmasının önemli bir eğitsel araç olacağına vurgu yapmıştır. Iwandana vd. (2018) Endonezya’da gerçekleştirdikleri çalışmalarında ise geleneksel çocuk oyunlarının fiziksel ve zihinsel eğitim için tercih edilcek iyi bir yol olduğu sonucuna varmışlardır. Çalışmalarının devamında geleneksel oyunlar aracılığıyla çocukların yaratıcılık, çeviklik, zeka ve içgörülerinin eşgüdümüne katkı sunulacağı belirtilmiştir. Sari vd. (2018) de “*geleneksel çocuk oyunlarına dayalı çocuk dostu eğitimi belirlemeyi amaçladıkları*” çalışmalarında, geleneksel çocuk oyunlarının, öğrencilerin potansiyellerini ortaya çıkarırken elverişli bir eğitim ortamı oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Geleneksel oyun ve çocuk oyunlarına ilişkin yapılan literatür incelemesi neticesinde; insanın gelişiminde önemli görevler üstlenen bu oyunların, eğlenceli vakit geçirme unsuru olmaktan daha fazlasını içerdiği anlaşılmaktadır. Eğitim çağındaki çocuğun, geleneksel çocuk oyunlarının sunduğu eğlenceli öğelerle, kültürüne ilişkin farkındalığını arttırdığı ve sosyal ilişkilerini geliştirdiği, bu sayede fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişimi yönünden olumlu kazanımlar elde ettiği değerlendirilmektedir. Bu doğrultuda oyunların ve geleneksel çocuk

oyunlarının çocukların kişisel gelişimlerine, kültürel paylaşımlarına ve toplumsal aidiyetlerinin güçlenmesine olumlu katkılarının olduğunu ifade eden birçok çalışma bulunmaktadır (Akın vd., 2021; Çelik ve Şahin, 2013; Devocioğlu ve Karadağ, 2016; Gökşen, 2014; Gündoğdu ve Yücel, 2013; Gürbüz, 2016; Koçyiğit vd., 2007; Özhan, 1997; Toksoy, 2010; Yıldızbaş ve Apaydin, 2002). Ancak yapılan mevcut çalışma ile, Türkiye’de uygulanan eğitim-öğretim programlarında geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarına yeterli düzeyde yer verilmediği görülmektedir.

Öneriler

Araştırma ile elde edilen bulguların ve varılan sonuçların değerlendirilmesi neticesinde;

- ✓ Okul öncesi dönemdeki çocuklar için hazırlanmış eğitim programlarında, geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarına yer verilmesi,
- ✓ Beden Eğitimi ve Oyun Dersi, Beden Eğitimi ve Spor Dersi’ne ait öğretim programlarında yer alan tüm sınıf (1-12. Sınıflar) kazanımlarında geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarına yer verilmesi,
- ✓ Okullarda yapılan ders dışı eğitsel etkinliklerde geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarına yer verilmesi,
- ✓ Geleneksel oyunlar ve geleneksel çocuk oyunları ile ilgili öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin verilmesi,
- ✓ Bu alanda yapılacak bilimsel çalışmaların artırılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akın, E., Kızıtanrı, S. ve Edip, D. (2021). Çocuk oyunları ve oyunların bireylerin gelişimine katkısı (Mardin çocuk oyunları örneği). *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 785 - 798.
- Albayrak, H. (2019). *İlkokul beden eğitimi ve oyun dersi oyun oynuyorum derleme kitapçığında yer alan çocuk oyunlarının değerler açısından incelenmesi ve buna yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşleri*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Afyon.
- Ajila, C. O. ve Olowu, A. A. (1992). Games and early childhood in Nigeria: A critical focus on Yoruba traditional children’s games. *Early Child Development and Care*, 81(1), 137–147. doi:10.1080/0300443920810113
- Aypay, A. (2016). Türkiye’de On Evrensel Değerin Öğretiminde Geleneksel Çocuk Oyunlarının Rolünün Araştırılması. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 16 (62), 0-0. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ejer/issue/24400/258681> adresinden erişildi.
- Başal, H. (2007). Geçmiş yıllarda türkiye’de çocuklar tarafından oynanan çocuk oyunları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (2), 243-266. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/uefad/issue/16686/173392>
- Baran, G. ve Erdogan, S. (2007). Children's games in Turkish culture. *Journal of Qafqaz University*, (20).
- Bayeck, R. Y. (2017). A review of five African board games: is there any educational potential? *Cambridge Journal of Education*, 1–20. doi:10.1080/0305764x.2017.1371671

- Budak, M. (2016). *Geleneksel çocuk oyunlarının oryantasyon ve ritim yeteneği üzerine etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çamlıyer, H. ve Çamlıyer, H. (1997). *Çocuk hareket eğitimi ve oyun*. İzmir: Can Ofset Yayıncılık.
- Çelik, A. ve Şahin, M. (2013). Spor ve çocuk gelişimi. *The Journal of Academic Social Science Studies International Journal of Social Science*, 6(1), 467 – 478.
- Devecioğlu, Y. ve Karadağ, Z. (2016). Amaç, beklenti ve öneriler bağlamında zekâ oyunları dersinin değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 41 - 61.
- Esen, M. (2008). Geleneksel Çocuk Oyunlarının Eğitimsel Değeri ve Unutulmaya Yüz Tutmuş Ahıska Oyunları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 357-367. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/uefad/issue/16688/173421>
- Eke, S. (2021). Gerede (Bolu) İlçesi Çocuk Oyunları. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 134-147. DOI: 10.48174/buaad.949305
- Engin, A. O. Seven, M. A. ve Turhan, V. N. (2004). Oyunların öğrenmedeki yeri ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 109 - 120.
- Girmen, P. (2012). Eskişehir folklorunda çocuk oyunları ve bu oyunların yaşam becerisi kazandırmadaki rolü. *Milli Folklor*, 24(95).
- Gökşen, C. (2014). Oyunların çocukların gelişimine katkıları ve Gaziantep çocuk oyunları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (52), 229 - 259.
- Gündoğdu, C. ve Yücel, A. S. (2013). *İlköğretim ve ortaöğretimde geleneksel çocuk oyunları*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gürbüz, D. Ö. (2016). Geleneksel çocuk oyunları ve eğitimsel işlevleri: emirdağ örneği. *Turkish Studies (Elektronik)*, 11(14), 529 - 564.
- Iwandana, D., Sugiyanto, S. ve Hidayatullah, F. (2018). Traditional Games to Form Children's Characters In Dieng Plateau Banjarnegara Central Java Indonesia. *Journal of Education, Health and Sport*, 8(11), 407-415. doi:<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1613528>
- Kabadayı, A. (2016). Teachers' metaphorical images on "counting jingle – it – playground" in children's plays of Turkish culture; Türk kültüründeki çocuk oyunlarında "saymaca-ebe-oyun alanı" üzerine öğretmen metaforları. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3252–3265. Retrieved from <https://www.j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/3893>
- Kacar, D. (2020). *Geleneksel çocuk oyunlarının internet bağımlılığı, sosyal beceri ve stres düzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koçyiğit, S., Tuğluk, M. N. ve Kök, M. (2007). Çocuğun gelişim sürecinde eğitsel bir etkinlik olarak oyun. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (16), 324 - 342.
- Kuru, O. ve Köksalan, B. (2012). 9 yaş çocuklarının psiko-motor gelişimlerinde oyunun etkisi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 1(2), 37 - 51.

- Mat Nayan, S. ve Kun, O. H. (2019). Jom Main! (Let's Play!): Promoting The Values Of Malaysia Traditional Children's Games Through The Media. *Media Literacy and Academic Research*, 2(2), 52-84.
- Mawere, M. (2012). *The struggle of African indigenous knowledge systems in an age of globalization: A case for children's traditional games in south-eastern Zimbabwe*. African Books Collective.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018a). *Beden eğitimi ve oyun dersi öğretim programı (1-4.Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018b). *Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (1. baskı)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018c). *Ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programı (9-12. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Özyürek, A., Şahin, F. T. ve Gündüz, Z. B. (2018). Nesilden nesile kültürel aktarımda oyun ve oyuncakların rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27(1), 1 - 12.
- Öz Pektaş, H. (2017). Geleneksel çocuk oyunlarının modern eğitimde kullanılması. *Journal of international social research*, 10(49).478-7-490.
- Özhan, M. (1997). *Türkiye 'de çocuk oyunları kültürü*. Ankara: Feryal Matbaası.
- Ruth F. (2014) Child play is serious: children's games, verbal art and survival in Africa, *International Journal of Play*, 3(3), 293-315, DOI: 10.1080/21594937.2014.976033
- Sari, M. K., Sayuti, S. A.ve Pardjono, P. (2018). Children's friendly education based on traditional games in taman muda ibu pawiyata elementary school. *1 st National Seminar on Elementary Education: Conference Series (Vol. 1, No. 1)*. 495-500.
- Savaş, E, Gülüm, K. (2014). Geleneksel oyunlarla öğretim yöntemi uygulamasinin başarı ve kalıcılık üzerine etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 183-202. <https://dergipark.org.tr/en/pub/trakyasobed/issue/30214/326155>
- Senemoğlu, N. (1994). Okulöncesi eğitim programı hangi yeterlikleri kazandırmalıdır? *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(10), 21 - 25.
- Sevinç, M. (2009). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun*. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- Soileau, J. P. (2002). African American children's folklore: A study in games and play (Order No. 3057548). Available from ProQuest Dissertations & Theses Global. (276271202). Retrieved from <https://www.proquest.com/dissertations-theses/african-american-childrens-folklore-study-games/docview/276271202/se-2?accountid=15729>
- Sümbüllü, Y. Z. ve Altınışik, M. E. (2016). Geleneksel çocuk oyunlarının değerler eğitimi açısından önemi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 73-85.
- Taheri, L. ve Chahian, G. (2015). Restoration of Traditional Children's Play in Iranian Nomadic Societies (Case Study of Kohgilouyeh and Boyer Ahmad). *Children*, 2(2), 211–227. MDPI AG. DOI: [10.3390/children2020211](https://doi.org/10.3390/children2020211)
- Temiz, G. (2015). Anadolu'da doğal malzemeyle oynanan geleneksel çocuk oyunları. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 109 (215), 229 - 240.

- Toksoy, A. C. (2010). Yarışma niteliği taşıyan geleneksel çocuk oyunları. *Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi*, 2(1), 205 - 220.
- Turan, B., Gözler, A., Turan, M., İncetürkmen, M. ve Meydani, A. (2020). Geleneksel Çocuk Oyunlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(3), 231-241. DOI: 10.31680/gaunjss.757332
- Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 233 - 242.
- Uskan, S. B. ve Bozkuş, T. (2019). Eğitimde oyunun yeri. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 123 - 131.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yildizbaş, F. ve Apaydin, Ş. (2002). Kültür ve çocuk oyunları ilişkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(3), 96 - 104.
- Yuan-Ling, T. U. (2009). The Traditional Children's Games in a Village of the Northwest China in the Perspective of Anthropology of Education. *Journal of Educational Science of Hunan Normal University*, 4(6).

Uzun Öz (Extended)

Eğitim-öğretim sistemi içerisinde yer alan dersler ve etkinlikler, öğretim programları (müfredat) doğrultusunda yürütülmektedir. Bu çalışma, geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarının eğitim-öğretimdeki yerinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmada döküman analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmada, Türkiye'deki eğitim - öğretim sisteminde yer alan, 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar), 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8.Sınıflar) ve 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12.Sınıflar) içerisinde geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarının ne düzeyde yer aldığı incelenmiştir. Araştırma kapsamında yer alan 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, gelişim özellikleri ve kazanımlar bakımından incelenmiş, geleneksel oyunlar ve geleneksel çocuk oyunlarına bu programda hiç yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 1; Tablo 5). Buna ek olarak, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi

Extended Abstract

The courses and activities in the education system are performed following the curriculum. This study prepared to evaluate the place of traditional games and traditional children's games in education. The document analysis method was used in the research.

In the research, 2013 Preschool Education program, 2018 Physical Education and Game Lesson Curriculum (1-4th Grades), 2018 Physical Education and Sports Lesson Curriculum (5-8th Grades) and the level of traditional games and traditional children's games in the 2018 High School Physical Education and Sports Curriculum (Grades 9-12) were examined. The 2013 Preschool Education Program within the scope of the research was examined in terms of developmental characteristics and achievements, and it was concluded that traditional games and traditional children's games were not included in this program (Table 1; Table 5). Besides, the level of traditional games/traditional children's games is included in the 2018 Physical Education and Game Curriculum (1-4. Grades) and 2018 Physical Education and Sports Lesson Curriculum (5-8. Grades). It was determined

Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) ve 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) kazanımlarında, geleneksel oyun/ geleneksel çocuk oyunlarına ne düzeyde yer verildiği incelenmiş, 1-4. sınıf düzeyi ile 5 ve 8. Sınıf düzeylerinde 1'er hafta bu oyunlara yer verildiği, 6 ve 7. sınıf düzeyinde ise bu oyunlara hiç yer verilmediği tespit edilmiştir (Tablo 2; Tablo3). Ortaöğretim düzeyi için hazırlanmış 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) incelendiğinde ise, 11 ve 12. Sınıflarda geleneksel oyunlara 1'er hafta yer verildiği 9 ve 10. Sınıflar ise bu oyunlara hiç yer verilmediği araştırma sonuçlarına yansımıştır (Tablo 4).

2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) ve 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) ait kazanımların, geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunları ile ilgili kazanımlara olan oranlarına bakıldığında, bazı sınıflarda %3,22 ila % 4,17 arasında yer verildiği, bazı sınıflarda ise bu oyunlara hiç yer verilmediği görülmüştür. 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) incelendiğinde, 11 ve 12. Sınıf kazanımlarında geleneksel oyunlara %3,03 ve %3,22 oranında yer verildiği, diğer sınıf düzeylerindeki kazanımlarda ise bu oyunlara hiç yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 5).

Eğitim-Öğretim programlarındaki kazanımların, geleneksel oyunlar ve çocuk oyunları ile ilgili kazanımlara oranları araştırma kapsamında detaylı olarak incelenmiştir. 2013 Okul Öncesi Eğitim Programındaki 63 kazanımının içerisinde, geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin hiçbir kazanımın bulunmadığı görülmektedir. Araştırma sonuçları, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar) içerisinde geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunları içeren kazanımlarının (4) tüm kazanımlara (106) oranının ise %3,77 olduğunu göstermektedir. Ayrıca ortaokul kademesinde yer alan 2018 Beden Eğitimi

that these games were included for 1 week at the 5th and 8th-grade levels, while these games were not included at the 6th and 7th-grade levels (Table 2; Table3). When the 2018 High School Physical Education and Sports (9-12 Grades) prepared for the High school education level was examined, it was reflected in the research results that traditional games were included for 1 week in the 11th and 12th grades, and these games were not included in the 9th and 10th grades. (Table 4).

When the ratios of the achievements of the 2018 Physical Education and Game Curriculum (1-4. Grades) and the 2018 Physical Education and Sports Lesson Curriculum (5-8. Grades) to the traditional game/traditional children's games-related achievements, it was seen that in some classes the ratio was between 3.22% and 4.17%, while these games were not included in some classes. When the 2018 High School Physical Education and Sports program (9-12. Grades) was examined, it was concluded that traditional games were included in the 11th and 12th-grade achievements at a rate of 3.03% and 3.22%, while these games were not included in the acquisitions at other grade levels. (Table 5).

The ratios of the achievements in education and training programs to the achievements related to traditional games and children's games were examined in detail in the research. It was seen that among the 63 acquisitions in the 2013 Pre-School Education Curriculum, there was no acquisition-related to traditional children's games. The results of the research showed that the ratio of achievements (4) including traditional games/traditional children's games within the 2018 Physical Education and Game Curriculum (1-4. Grades) to all achievements (106) was 3.77%. Moreover, it was understood that 2 of the 122 achievements (1.63%) included in the 2018 Physical Education and Sports Lesson Curriculum (5-8. Grades) at the Secondary school level include traditional games/traditional children's games. It was

ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) içerisinde bulunan 122 kazanımdan 2 kazanımın (%1,63) geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarını içerdiği anlaşılmaktadır. 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (9-12. Sınıflar) içerisinde yer alan 144 kazanımdan ise, 2 kazanımın (%1,38) geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarını kapsadığı tespit edilmiştir. Araştırma ile 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı, 2018 Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (1-4. Sınıflar), 2018 Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (5-8. Sınıflar) ve 2018 Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programları (9-12. Sınıflar) içerisinde bulunan toplam 435 kazanımdan yalnızca 8 kazanımın (%1,83) geleneksel oyun/geleneksel çocuk oyunlarına ilişkin kazanımları içerdiği sonucuna varılmıştır (Tablo 5).

Eğitim çağındaki çocuğun, geleneksel çocuk oyunlarının sunduğu eğlenceli öğelerle, kültürüne ilişkin farkındalığını arttırdığı ve sosyal ilişkilerini geliştirdiği, bu sayede fiziksel, ruhsal ve zihinsel gelişimi yönünden olumlu kazanımlar elde ettiği değerlendirilmektedir. Ancak yapılan mevcut çalışmada, çocukların bu kazanımlara olan ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli bir yeri olan geleneksel çocuk oyunlarına, Türkiye’de uygulanan eğitim-öğretim programlarında yeterli düzeyde yer verilmediği görülmektedir.

Araştırma ile elde edilen bulguların ve varılan sonuçların değerlendirilmesi neticesinde;

- ✓ Okul öncesi dönemdeki çocuklar için hazırlanmış eğitim programlarında, geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarına yer verilmesi,
- ✓ Beden Eğitimi ve Oyun Dersi, Beden Eğitimi ve Spor Dersi’ne ait öğretim programlarında yer alan tüm sınıf (1-12. Sınıflar) kazanımlarında geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarına yer verilmesi,
- ✓ Okullarda yapılan ders dışı

determined that 2 of the 144 achievements (1.38%) included in the 2018 High School Physical Education and Sports Curriculum (Grades 9-12) include traditional games/traditional children's games. With the research, 2013 Pre-School Education Program, 2018 Physical Education and Game Lesson Curriculum (1-4. Grades), 2018 Physical Education and Sports Lesson Curriculum (5-8. Grades) and 2018 High School Education Physical Education and Sports Lesson Curriculum, it was concluded that only 8 achievements (1.83%) out of a total of 435 achievements in Grades 9-12 include traditional games/traditional children's games (Table 5).

It is evaluated that the child in the education age increases her awareness of her/his culture and develops her social relations with the fun elements offered by traditional children's games, and thus, she gains positive gains in terms of physical, spiritual and mental development. However, in the current study, it is seen that traditional children's games, which have an important place in meeting the needs of children for these acquisitions, are not sufficiently included in the education-training programs implemented in Turkey.

As a result of the evaluation of the findings and results obtained from the research, it is recommended to;

- ✓ Include traditional games and traditional children's games in education programs prepared for preschool children,
- ✓ Incorporating traditional games and traditional children's games in the learning achievements of all grades (1-12. Grades) in the curriculum of Physical Education and Game Lesson, Physical Education and Sports Lesson,
- ✓ Include traditional games and traditional children's games in extracurricular educational activities in schools,
- ✓ Providing in-service teacher training on traditional games and traditional children's games,
- ✓ Increase scientific studies in

eğitsel etkinliklerde geleneksel oyun ve geleneksel çocuk oyunlarına yer verilmesi,
✓ Geleneksel oyunlar ve geleneksel çocuk oyunları ile ilgili öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimlerin verilmesi,
✓ Bu alanda yapılacak bilimsel çalışmaların arttırılması önerilmektedir.

this field.